

Історія, географія та побут

Історія Ісландії – найцікавіші моменти періоду «Заселення Ісландії»

- Заселення Ісландії відбулося, коли люди почали переїжджати в країну, щоб жити тут. До того в Ісландії не було ні людей, ні міст, та майже не було тварин.
- Першим відомим постійним мешканцем був Інгольф Арнарсон, який оселився в Рейк'явіку орієнтовно в 870 році.
- Впродовж періоду Заселення Ісландії (870-930), тисячі людей, переважно з Норвегії, приплили до Ісландії. Чоловіки в супроводі дружин та рабів, деякі з них з Ірландії та Британських островів.
- Переселенці привозили із собою худобу, знаряддя праці та обладнання.

Історія Ісландії: Заселення Ісландії - продовження

- Поселенців часто називають вікінгами.
- Вікінги з нордичних країн та Британських островів пливли в інші країни, де вони влаштовували набіги на міста і села, а також викрадали людей.
- Вікінги в Ісландії були насамперед фермерами. Однак вони боролися між собою за честь і владу.
- Заможні фермери, які володіли великими ділянками землі, ставали вождями з іншими фермерами в ролі своїх послідовників.

[This Photo](#) by Unknown Author is licensed under [CC BY-SA](#)

Історія Ісландії: Альтинг

- Альтинг, або Парламент Ісландії, є найстарішим у світі парламентом. www.althingi.is
- Він був заснований у долині Тінгветлір (**Pingvellir**) у 930 році, та скликався там щорічно до 1799 року.
- Альтинг було відновлено в Рейк'явіку у 1844 році в будівлі парламенту на майдані Austurvöllur.
- Альтинг налічує 63-х депутатів. Вони засідають у парламенті від політичних партій. Громадяни Ісландії обирають політичні партії таємним голосуванням.
- Вибори до Альтингу проводяться кожні 4 роки.
- Після виборів формується уряд, який призначає міністрів.

[This Photo](#) by Unknown Author is licensed under [CC BY-SA](#)

[This Photo](#) by Unknown Author is licensed under [CC BY-ND](#)

Історія Ісландії: Право голосу та Президент Ісландії

Мурд: <https://www.forseti.is/>

- У 1915 році деякі жінки здобули право голосу в Ісландії.
- У 1920 році право голосу надавалося кожному, кому виповнилося 25 років. Вік для голосування поступово знижувався.
- Наразі право голосу мають громадяни, які досягли 18 років.
- Президент Ісландії обирається кожні чотири роки.
- Гвюдні Йоуганнессон є чинним президентом Ісландії.
- Першою жінкою в світі, яка була обрана на демократичних президентських виборах, була Вігдіс Фіннбогадоуттір у 1980 році. Вона була президентом протягом 16 років
- www.forseti.is

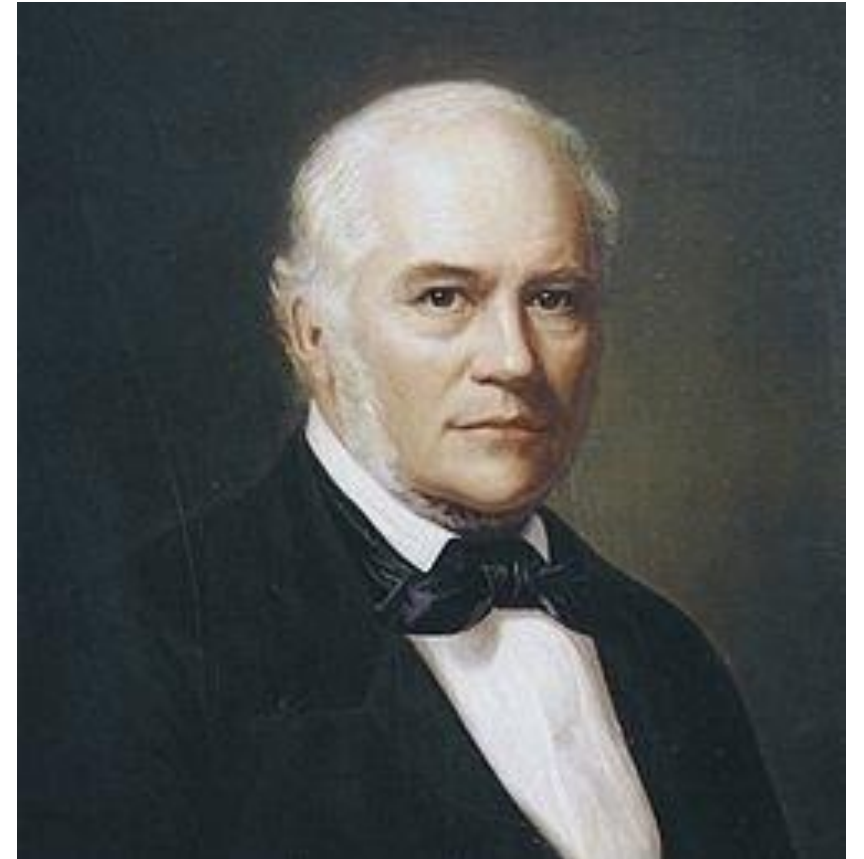
[This Photo](#) by Unknown Author is licensed under [CC BY-NC-ND](#)

Історія Ісландії:

Незалежність Ісландії

- Ісландія втратила незалежність та підпорядковувалася Норвегії в 1262 році, а пізніше стала колонією Данії.
- Йон Сігурдссон є найвідомішим борцем за незалежність Ісландії. Національним святом Ісландії є день його народження, 17-го червня.
- Ісландія стала суверенною державою 1 грудня 1918 року.
- Республіка Ісландія була заснована 17 червня 1944 року.
- Ісландія здобула незалежність без збройних конфліктів.

[This Photo](#) by Unknown Author is licensed under [CC BY-SA](#)

Історія Ісландії: Релігія

- **Язичницькі вірування:** поселенці в Ісландії були язичниками, як і більшість північних людей того часу. Вони вірили в різних богів, богинь і божеств. Богам приносили жертви і влаштовували бенкети, щоб їх вшанували.
- **Християнство:** ісландці прийняли християнство в 1000 році, та перехід до християнства був мирним.
- Католицька церква була панівною в Європі аж до Реформації в 16 столітті. Реформація в Ісландії відбулася в 1550 році, та церква Ісландії є Євангельсько-лютеранською.

Історія Ісландії: Економіка

- Ісландія була фермерською громадою до початку 20 століття.
- Сировина в галузі вівчарства використовувалася в повному обсязі, для виготовлення продуктів харчування та в легкій промисловості.
- Риболовля велася на гребних безпалубних човнах.
- З механізацією човнів і використанням траулерів збільшилося рибальство, яке переросло у велику галузь.

Історія Ісландії: Житло

- З 9-го до 19-го століття включно, більшість ісландців жили у ісландських дернових будинках.
- Будинки були побудовані з дерну та каміння. Вони не були міцними, але добре зберігали тепло. Також вони були темні й часто заповнені димом.
- Вечорами домочадці сиділи разом у житлових приміщеннях, де вони займалися рукоділлям, декламували вірші та розповідали історії.
- Після закінчення Другої світової війни (1945 рік) у Рейк'явіку було побудовано багато невеликих багатоквартирних будинків, а з 1970 року в Брейдхолті (Breiðholt) почалося будівництво великих багатоквартирних будинків.

Mynd frá VMST

Історія Ісландії: Друга світова війна

- Друга світова війна, з 1939 по 1945 рік, мала величезний вплив на світ, у тому числі й на Ісландію.
- Ісландія оголосила нейтралітет, але була окупована британцями, а потім армією США. В країні перебували десятки тисяч солдатів.
- Багато людей переїхали із сільської місцевості до Рейк'явіка, де вони могли влаштуватися на роботу та надавати послуги для армії.
- Після війни Ісландія отримала економічну допомогу від США згідно «плану Маршалла» та частину суми було використано на будівництво громадського житла.
- Ісландія була одним із засновників НАТО в 1949 році.

Mynd frá VMST

Сучасна Ісландія

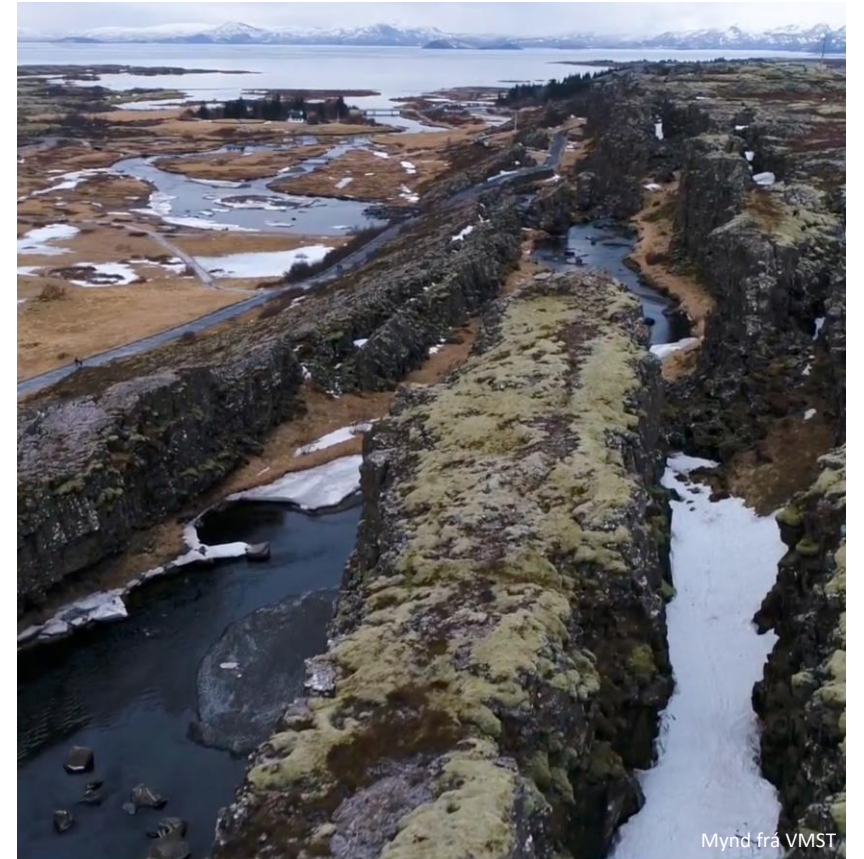

- Ісландія має розгалужену економіку, водночас рибна промисловість, виробництво алюмінію та галузь туризму є важливими для економіки країни.
- Фермери виробляють м'ясо та овочі. Промислове виробництво є різноманітним.
- У країні працюють високотехнологічні виробничі компанії.
- В Ісландії рівень освіти досить високий і майже всі мають середню освіту. Більше жінок, ніж чоловіків, здобувають університетську освіту.
- На початку 20-го століття спостерігалася серйозна профспілкова боротьба, оскільки населення боролось за права на лікарняний, мінімальний відпочинок, обмеження робочого часу, відпустку по догляду за дитиною та допомогу по безробіттю.
- Жіночий рух є частиною боротьби за рівні права в Ісландії. Жінки боролися за право голосу, рівну оплату праці та гендерну рівність у всіх сферах. Членами парламенту є кандидати від жіночої партії.
- Боротьба ЛГБТ-спільноти за рівні права тривала десятиліття.

Географія

- Ісландія — великий острів в Атлантичному океані (103 000 км²) і є частиною Європи.
- Ісландія має велику вулканічну активність і багато областей із геотермальними джерелами. Тут також є льодовики й лавові поля.
- Країна має мало рослинності.
- Берегова лінія дуже нерівна, з багатьма фіордами, бухтами та затоками.
- Високогірні райони становлять 75% території країни, але там ніхто не живе.
- Міста й села розташовані вздовж узбережжя.

Mynd frá VMST

Географія: Землетруси та виверження вулканів

- Земна кора перебуває в постійному русі. Це створює напругу, кора ламається й земля тремтить. Це те, що ми називаємо землетрусом.
- В Ісландії часто трапляються землетруси. Більшість із них зароджується далеко від населених пунктів.
- Хоча ісландські будинки міцні, деякі з них були пошкоджені під час великих землетрусів.
- Виверження вулкану відбувається коли магма та газ піднімаються до поверхні глибоко з-під землі. Лава тече по землі, а попіл падає на землю.
- Виверження вулканів досить часті в Ісландії. Найвідоміші виверження останніх років — виверження на Вестманнових островах у 1973 році, виверження вулкану Ейяф'ятлайокютль у 2010 році та виверження в Гельдінгардалурі у 2021 та 2022 роках.

[This Photo](#) by Unknown Author is licensed under [CC BY-NC](#)

Географія: Реакція на землетрус

- **Якщо ви перебуваєте в приміщенні, не вибігайте на вулицю, коли починається землетрус:**
  - Залишайтеся там, де ви є – більшість нещасних випадків трапляються, коли люди виходять на вулицю та потрапляють під уламки.
  - Сховайтеся під стіл або ліжку, захищайте голову та шию, тримайтеся за міцні об'єкти.
  - Станьте на коліна в кутку біля опорної стіни або у дверному отворі.
  - Якщо ви прокинетесь від землетрусу, захищайте свою голову та обличчя подушкою.
  - Тримайтеся подалі від вікон – вони можуть розбитися.
- **Якщо ви перебуваєте на вулиці, не біжіть у приміщення, коли починається землетрус:**
  - Залишайтеся на вулиці – спробуйте знайти укриття, щоби схилитися та укритися. Залишайтеся в укритті поки землетрус не закінчиться.
- **Якщо ви за кермом, коли відчуваєте землетрус:**
  - Зупиніться та припаркуйте автомобіль, залишайте ремінь безпеки пристібнутим і не рухайтесь.
  - www.almannavarnir.is/natturuva/jardskjalftar/vidbrogd-vid-jardskjalfta

Географія:

Льодовики, річки та водоспади

- Vatnajökull (Ватнайокутль) - найбільший льодовик Європи розташований на південному сході Ісландії.
- Люди можуть долучитися до організованих екскурсій на льодовиках в Ісландії.
- В ісландських озерах і річках часто можна зловити палія, форель та лосося.
- По всій Ісландії є водоспади, великі й малі. До найвідоміших водоспадів Ісландії належать Gullfoss (Гульфосс), Dettifoss (Деттіфосс) та Seljalandsfoss (Сел'яландсфосс).
- Гейзер Strokkur (Строккюр) у геотермальному районі вивергається регулярно.
- Річки із сильною течією використовуються для виробництва електроенергії.

[This Photo](#) by Unknown Author is licensed under [CC BY-SA](#)

Географія: Клімат

- В Ісландії чотири пори року: зима, весна, літо та осінь.
- Влітку середня температура становить близько 10 °С, а взимку від -10 до 0 °С.
- Погода в Ісландії може змінюватися дуже швидко: одного дня йде сніг, а наступного — дощ.
- Взимку іноді трапляються шторми, у тому числі в містах. Ісландське метеорологічне управління використовує систему попередження з чотирма кольоровими кодами: зелене, жовте, помаранчеве та червоне попередження. www.vedur.is
  - Помаранчеві та червоні попередження треба сприймати серйозно. Люди мають намагатися залишатися вдома та уникати подорожей, а діти не повинні їздити до школи та назад без супроводу дорослих.

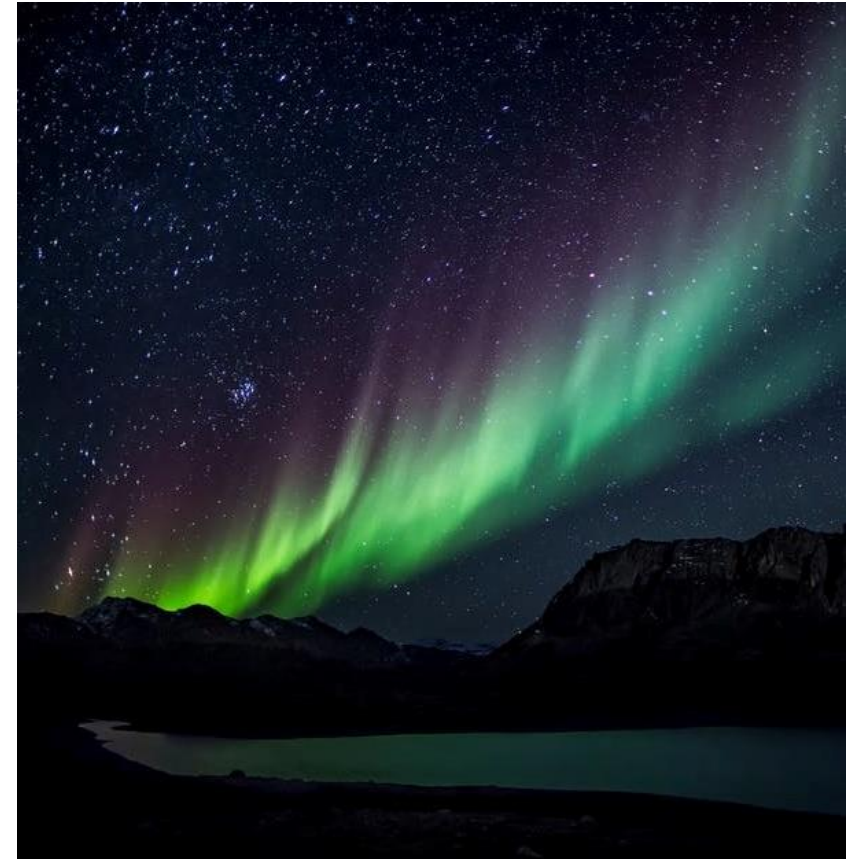
Mynd: <https://notendur.hi.is/brh12/Kennsla/dt2/>

Географія:

Погода і повсякденне життя

- Погода має великий вплив на повсякденне життя в Ісландії, та ісландці можуть нескінченно говорити про погоду.
- Взимку може випасти багато снігу й тоді машини доводиться чистити від снігу чи льоду. Щоби мати можливість ходити й керувати автомобілем, потрібно прибрати з пішохідних доріжок та вулиці сніг та розпорошити сіль або пісок.
- Рекомендується одягнути на взуття льодоходи, щоб уникнути падіння на льодяній поверхні.
- Зима дуже темна, а денного світла мало. Північне сяйво танцює в небі взимку.
- Влітку дуже світло та сонячно, навіть вночі!

Географія: Погода і повсякденне ЖИТТЯ

- Ісландці пристосувалися до ісландського клімату. Вони виходять гуляти навіть коли йде сніг та холодна погода.
- Якщо ви одягнете теплий верхній одяг, гуляти взимку освіжає.
- Катання на лижах та ковзанах також є популярними зимовими розвагами.
- Діти обожнюють кататися зі схилів на санчатах.
- Влітку більшість ісландців проводять багато часу на свіжому повітрі. Поки на вулиці тепло та світло, ісландці доглядають за своїм садом, подорожують, їздять на велосипеді, гуляють чи просто сидять на вулиці.

Традиції та свята – Різдво та Новий рік

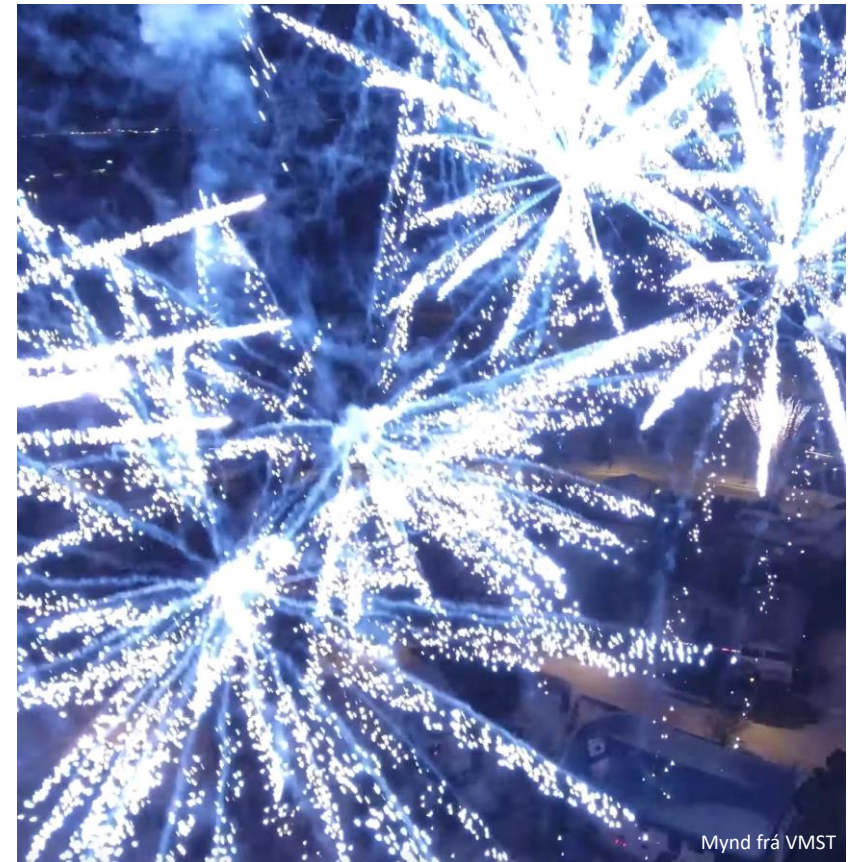
- Святкування різдва є важливою традицією, для більшості людей, та великим сімейним святом.
- Різдво святкують на згадку про народження Ісуса Христа. Але до християнства, у цю пору року, були святкування, що відзначали поступове повернення сонячного світла.
- Адвент – це місяць перед Різдвом. Під час Адвенту люди відвідують багато веселих заходів, печуть печиво, виготовляють різдвяні вироби та різдвяні цукерки, також ходять на різдвяні концерти. Любов до ближнього відчувається в повітрі та багато хто дає кошти на благодійність.
- 13-ть Йоласвейнарів (*jólasveinarnir*), або Йольських Хлопців, (персонажі з ісландського різдвяного фольклору) спускаються з гір у місто, один за одним, за 13 днів до Різдва. Діти вірять, що якщо залишити черевик на підвіконні, Йоласвейнари залишать всередині маленькі подарунки.

Mynd: <https://www.sykur.is/2014/2125/jolasveinarnir-koma-i-thessari-rod/>

Традиції та свята – Різдво та Новий рік

- **Þorláksmessa** відзначається 23 грудня. У цей день багато людей їдять ферментованого ската, яка має дуже різкий запах. Магази́ни відкриті допі́зна, люди намагаються завершити прибирання домівок та купівлю Різдвяних подарунків.
- **Святвечір** припадає на 24 грудня. Різдво починається о шостій годині вечора. Сім'ї разом їдять різдвяну вечерю перед відкриттям різдвяних подарунків. Багато людей відвідують месу. Благодійні організації часто пропонують різдвяні вечери для тих, хто залишився сам на Різдво.
- **Різдво** – 25 грудня, а Другий день Різдва – 26 грудня. Багато людей традиційно влаштовують або відвідують різдвяні вечірки.
- **31 грудня** – останній день року. Дуже поширеними є домашні новорічні вечірки з феєрверками. Вечірки в барах чи дома зазвичай тривають до світанку.

Mynd frá VMST

Традиції та свята - Великдень

- Великдень – найбільше свято християнської церкви. Великдень святкує воскресіння Ісуса.
- Для багатьох Великдень – це бажаний відпочинок після довгої зими. Більшість людей мають п'ять днів безперервних вихідних (з четверга до понеділка включно).
- У Великодню неділю традиційно їдять шоколадні яйця, як правило, це дуже весело для дітей.
- За тиждень до Великодня в школах починаються канікули.
- Багато людей під час Великодніх канікул їдуть кататися на лижах, відпочивають на дачах або вдома.

Mynd:<https://www.mbl.is/greinasafn/grein/1327462/>

Традиції та свята – інші дні

[This Photo](#) by Unknown Author is licensed under [CC BY-SA](#)

- Масниця (Bolludagur), Жирний вівторок (Sprengidagur) та Попільна середа (Öskudagur) – це три дні, які є частиною дуже веселої традиції ісландської культури. Ці дні мають католицьке походження та пов'язані з початком Великого посту.
- Bolludagur відзначається в понеділок лютого та включає щедре споживання випічки з кремовою начинкою.
- Наступного дня, Sprengidagur, люди їдять якомога більше солоної баранини та супу з квасолі.
- Öskudagur — це третій день, дітям прийнято гарно наряджатися в костюми та співати для людей в обмін на солодощі.
- **День чоловіка (Bóndadagurinn)** — у січні. У цей день багато дружин роблять своєму чоловікові подарунок і готують для нього щось смачне або приносять йому традиційну ісландську їжу. **День чоловіка** відзначає початок Þorri.
- Þorri — назва стародавнього скандинавського місяця. Під час Þorri влаштовуються свята під назвою «Þorrablót», на яких подають мариновані, копчені та солоні ісландські зимові страви.
- **День дружини** — у лютому, під час якого дружини часто отримують квіти та подарунки від свого чоловіка.

Традиції та свята – інші дні

- **Перший день літа** — у квітні. Це свято та урочистий день для дітей. У районах Рейк'явіка та містах по всій країні проводяться невеликі паради та розваги для дітей.
- **Þjóðhátíðardagur Íslendinga (Національний день Ісландії)** – 17 червня. Цей день відзначають у всіх ісландських містах і селах парадними, розвагами та концертами. <https://islensktalmanak.is/dagar/>
- **Verslunarmannahelgin** (банківські вихідні) – дуже важливе свято наприкінці липня/початку серпня. Перший понеділок серпня в Ісландії є державним святом. У вихідні по всій країні проводяться фестивалі на свіжому повітрі. Найвідомішим є фестиваль Þjóðhátíð í Eyjum, який відзначають на Вестманнових островах (Vestmannaeyjar).

Традиції та свята – ще трошки

- У багатьох муніципалітетах Ісландії влітку проводяться міські фестивалі. Це сімейні свята, які приємно відвідувати.
- Ви можете відправитися в одноденні поїздки на фестивалі в міста поблизу Рейк'явіка, наприклад: Сельфосс; Кверагерді; Акранес та Борґарнес.
- Щорічний гей-прайд-парад та «ніч культури», присвячені річниці Рейк'явіка, проводяться в серпні.

[This Photo](#) by Unknown Author is licensed under [CC BY-NC-ND](#)

Державні свята в Ісландії

Якщо вам доводиться працювати у святкові дні, ви повинні отримувати додаткову платню.

Новий рік (01.01.)

Великий четвер

Велика п'ятниця

Пасхальна неділя

Великодній понеділок

Вознесіння Господнє (40 днів після Великодня)

П'ятидесятниця (50 днів після Великодня)

День Святого Духа.

Перший день літа (третій четвер квітня)

День праці (01.05)

Національний день Ісландії (17.06)

День купця (перший понеділок серпня)

Святвечір (24.12)

Різдво (25.12)

День подарунків (26.12.)

Новий рік (31.12)

Інші свята:

- З великою кількістю нових жителів в Ісландії, які приїжджають з усього світу, в ісландську культуру вводиться більше свят.
- Хоча такі дні автоматично не є державними вихідними.
- Але це природно попросити (завчасно) відгулу на роботі чи в школі на великі свята. Зауважимо, що така відпустка/відгул буде неоплачуваною або відрахована з літньої відпустки.

Це гарна ідея встановити на своєму телефоні нагадування про всі державні свята в Ісландії – щоб ваші діти випадково не пішли до школи, а ви – на роботу!

Інші важливі дні

- **Дні народження.** Не всі дорослі святкують свій день народження, хоча великі ювілеї зазвичай відзначають. Дитячі дні народження прийнято святкувати з запрошеннями на день народження всіх рідних та/або друзів.
- **Хрещення або Церемонія іменування.** Багато людей хрестять своїх дітей у церкві чи вдома зі священником. Також часто люди проводять церемонію іменування своєї дитини без будь-яких релігійних відтінків. Обов'язково дати дитині ім'я та зареєструвати його в Національному реєстрі Ісландії до того, як дитині виповниться 6 місяців. www.skra.is

Інші важливі дні - продовження

- **Конфірмація (Миропомазання).** Коли молодим людям виповнилося чотирнадцять років, вони проходять церемонію конфірмації. Конфірмація підтверджує їхнє бажання залишатися членом Національної церкви Ісландії. Існують також цивільні конфірмації, але вони не мають відношення до релігії. www.sidmennt.is
- Підлітки отримують конфірмаційну освіту, де вони дізнаються про релігію, моральні цінності та обговорюють різні аспекти життя.
- Проводяться вечірки-конфірмації, де підлітки часто отримують грошові подарунки від родини та друзів.
- В Ісландії конфірмація не є обов'язковою, будь-то церковна чи цивільна церемонія.

Інші важливі дні - продовження

- **Шлюб.** Щороку в Ісландії одружуються багато пар. Вінчатися можна в церкві, з іншою конфесією або в офісі Магістрату (Sýslumaður).
- Одностатеві пари можуть одружуватися в Ісландії, і ці шлюби є такими ж дійсними за законом, як і інші шлюби.
- **Похорони.** Щороку помирає орієнтовно 2000 ісландців. Церковні похорони проводяться для більшості померлих. Але не є обов'язковим мати священника на похоронах.
- Існує два види похорону: поховання та кремація. Під час поховання тіло кладуть у труну, яку потім закопують на цвинтарі. Якщо тіло кремують, то на цвинтарі запокують урну з кремованими останками.

Mynd frá VMST

Релігія в Ісландії

- В Ісландії панує свобода віросповідання. Це означає, що кожен може сповідувати свою релігію, не боячись переслідувань чи покарань. Це також означає, що кожен має право самостійно вирішувати, до якої релігії він належить чи не належить.
- Національна церква Ісландії є найбільшою релігійною організацією країни. Національна церква Ісландії є частиною євангельсько-лютеранської традиції. Важливість релігії в житті кожної людини різна, але церква важлива для багатьох, коли йдеться про церемонії, такі як: хрещення; конфірмація; весілля; похорони; а також різдвяні свята.
- Ісландія має багато великих і малих релігійних конфесій, та в суспільстві існує толерантність до різних релігійних і життєвих поглядів людей.
- Частина податків людей надходить релігійній організації, до яких вони зареєстровані. Держава виплачує зарплату священникам Національної церкви Ісландії.
- Національна церква Ісландії не має впливу на органи законодавчої, виконавчої та судової влади Ісландії.

Веб-сайти

www.almannavarnir.is

www.althingi.is

www.borgarsogusafn.is

www.dagarnir.is

www.forseti.is

www.island.is

www.kirkjan.is

www.mcc.is

www.syslumenn.is/thjonusta/utgefin-leyfi/listi-yfir-skrad-trufelog-og-lifsskodunarfelog

www.reykjavik.is

www.sidmennt.is

www.thingvellir.is

www.thjodminjasafn.is

www.vedur.is

Stjórnarráð Íslands
Félagsmálaráðuneytið